

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.

0030 Oslo

Vår referanse:

Deres referanse:
13/53-

Dato:
2013-03-14

Høringsuttalelse – forslag til lov om omsetning av bøker (boklov)

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) er Norges ledende produsent av tilrettelagt litteratur, og yter bibliotek tjenester til mennesker med synshemming, dysleksi eller andre handikap som medfører vansker med å lese trykt tekst. NLB produserer og låner ut allmenn litteratur i punktskrift og som lydbøker. Lyd- og punktskriftsamlingen inneholder et bredt utvalg skjønnlitteratur og sakprosa for barn, ungdom og voksne. I tillegg produserer NLB tilrettelagt studielitteratur for studenter ved universiteter, høgskoler og fagskoler. NLBs adgang til å produsere tilrettelagt litteratur for våre avgrensede målgrupper er hjemlet i §§ 17 og 17a i åndsverkloven.

NLB har prioritert å gi kommentarer innenfor rammen for vårt fagområde, og avstår fra å kommentere høringsspørsmål relatert til spørsmål utenfor vårt virkeområde.

NLB arbeider for at alle landets innbyggere skal få lik tilgang til litteratur og informasjon. Det er nødvendig fordi litteraturen som utgis ikke er tilgjengelig i tilrettelagt form.

Teknologiutviklingen gjør at det nå er mulig for forlag å gi ut litteratur som enten er tilgjengelig for mange syns- og lesehemmede slik den er (universelt utformet e-bok), eller kan gjøres tilgjengelig via NLB på en mye mer effektiv måte enn tidligere. Det å utnytte disse mulighetene vil ikke kreve en urimelig innsats fra forleggerne, men vil gi store gevinster for brukerne. Erfaringen viser at det er lite sannsynlig at forleggerne selv vil ta initiativ til en felles innsats for å imøtekomme behov fra syns- og lesehemmede.

En boklov vil, sammen med momsfritak og innkjøpsordninger, være med på å sikre fortsatt gunstige betingelser for den kommersielle bokbransjen. Vi mener derfor det er rimelig at en boklov stiller krav til bokbransjen om å ivareta hensynet til syns- og lesehemmede. Det kan gjøres ved å publisere i formater som tilfredsstillende NLBs behov når det gjelder tilgang til filformater som sikrer mest mulig effektiv produksjon av tilrettelagt litteratur for våre målgrupper. Bare slik kan formålsparagrafen om god tilgjengelighet over hele landet og det å ivareta leseren oppfylles.

Postadresse
Postboks 2764 Solli
N-0204 OSLO

Besøksadresse
Observatoriegata 1 B
Oslo

E-post/Internett
post@nlb.no
www.nlb.no

Telefon
Adminstrasjon +47 22 06 88 00
Uttån/formidling +47 22 06 88 10
Org. nr. 970 145 567

Å ivareta hensynet til lesere med behov for tilrettelegging, vil også være i tråd med regjeringens politikk på dette området, slik det kommer frem i St.meld. 10 (2011-2012) Kultur, inkludering og deltaking. Under 1.2. Visjon og mål for meldinga, står det: *Inkludering handlar om å byggje ned barrierar som hindrar kulturbruk og skape like moglegheiter for alle individ og grupper.*

Det er vår vurdering at en lov om omsetning av bøker (boklov) må definere leseren til også å inkludere mennesker med behov for tilrettelagt litteratur. Formålsparagrafen må forstås med det som et grunnleggende prinsipp.

Høringsspørsmål 1

Lovens formålsparagraf.

Forslag: Formålet med denne lov er å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur, samt god tilgjengelighet over hele landet. Særlig viktig er det å ivareta forfattere og leseren. Loven skal bidra til å fremme kultur og kunnskapsformidling og styrke norsk språk og skriftkultur.

NLB har kommentert hvordan vi ønsker formålsparagrafen skal forstås. Dersom man velger ikke å ta de hensynene, vil det å ivareta leseren og sikre god tilgjengelighet forstås dit hen at det gjelder alle – med unntak av mennesker med behov for tilrettelagt litteratur.

Høringsspørsmål 2: to alternativer

Alternativ 1 – e-bøker omfattet av bokloven

En naturlig konsekvens av våre kommentarer over, er at e-bøker blir omfattet av bokloven. Dersom utfallet skulle bli at e-bøker ikke skulle bli omfattet av loven, mener vi likevel at hensynet til våre grupper må bli tatt inn i loven.

En universelt utformet e-bok må være plattformnøytral, uten DRM som hindrer leseren i fritt å velge konsoll. Videre må det være mulig å lese boken på leselist og å få boken opplest ved bruk av talesyntese. For store deler av litteraturen vil talesyntese ikke gi en fullgod opplevelse, men det vil kunne gi raskere tilgang og supplere det som produseres som innlest lyd.

Med hilsen
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Øyvind Engh
direktør

Liv Torild Ellefsen
informasjonssjef